

UCHWAŁA NR III/37/24
RADY POWIATU DZIERŻONIOWSKIEGO

z dnia 25 czerwca 2024 r.

**zmieniająca uchwałę Nr XXXVIII/272/22 z dnia 25 stycznia 2022 roku
w sprawie przyjęcia do realizacji „Powiatowego Programu
Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy
w Rodzinie na lata 2022-2026”**

Na podstawie art. 12 pkt 11 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2024 r. poz. 107), w zw. z art. 9 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2023 r. o zmianie ustawy o pomocy społecznej oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2023 r. poz. 1693) oraz art. 6 ust. 3 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. 2024 r. poz. 424) uchwala się, co następuje:

§ 1. W „Powiatowym programie przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie na lata 2022-2026”, stanowiącym załącznik do Uchwały Nr XXXVIII/272/22 Rady Powiatu Dzierżoniowskiego z dnia 25 stycznia 2022 roku w sprawie przyjęcia Powiatowego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie na lata 2022-2026, wprowadza się następujące zmiany:

- 1) ulega zmianie nazwa „Powiatowego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie na lata 2022-2026”, który otrzymuje brzmienie: „Powiatowy program przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony ofiar przemocy domowej na lata 2022-2026”,
- 2) użyte w „Powiatowym programie przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie na lata 2022-2026” w różnej liczbie i różnym przypadku wyrazy „przemoc w rodzinie”, zastępuje się użytymi w odpowiedniej liczbie i odpowiednim przypadku wyrazami „przemoc domowa”.

§ 2. „Powiatowy program przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony ofiar przemocy domowej na lata 2022-2026”, po zmianach określonych w § 1, stanowi załącznik do niniejszej uchwały.

§ 3. Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Powiatu Dzierżoniowskiego.

§ 4. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady
Powiatu
Dzierżoniowskiego

Jacek Grzebieluch

Załącznik do uchwały Nr III/37/2024

Rady Powiatu Dzierżoniowskiego

z dnia 25 czerwca 2024r.

Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Ofiar Przemocy Domowej na lata 2022-2026

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie i Ochrony Zdrowia w Dzierżoniowie

Dzierżoniów, Styczeń 2022 r.

(Aktualizacja Programu w związku z nowelizacją ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy domowej, czerwiec 2024 r.)

Spis treści

1. Wstęp.....	3
2. Podstawa prawna.....	4
3. Charakterystyka zjawiska przemocy domowej.....	6
3.1 Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy domowej.....	6
3.2 Specyfika zjawiska przemocy.....	7
3.3 Rodzaje przemocy.....	8
3.4 Procedura Niebieskiej Karty – rejestracja zjawiska przemocy.....	9
3.5 Przemoc podczas Pandemii Covid – 19.....	10
4. Skala problemu zjawiska przemocy w Powiecie Dzierżoniowskim.....	11
5. Zadania samorządu terytorialnego w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej.....	17
5.1 Działania Powiatu Dzierżoniowskiego w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej.....	18
5.2 Zasoby instytucjonalne Powiatu.....	20
6. Cele programu.....	21
6.1 Cele i obszary działań.....	22
7. Monitorowanie i sprawozdawczość.....	28
8. Zasady finansowania programu.....	28
9. Adresaci Programu.....	29
10. Zakończenie.....	29

Wstęp

Przemoc definiowana jest jako „intencjonalne działanie lub zaniechanie jednej osoby wobec drugiej, która wykorzystując przewagę sił narusza prawa i dobra osobiste jednostki, powodując cierpienia i szkody”. Szczególny jej przypadek stanowi przemoc domowa - przede wszystkim z tego względu, że zachodzi pomiędzy bliskimi sobie osobami, stając się niejednokrotnie elementem ich codziennego życia. Musiało minąć wiele lat by przemoc, która we współczesnym świecie jest powszechnie obecna musiała zostać nazwana po imieniu. W sposób bezpośredni dotyka wielu osób, epatują nią media, zawierają ją gry komputerowe. Dla niektórych stanowi metodę rozwiązywania konfliktów, dla innych sposób na pokazanie swojej przewagi, uzyskanie dominacji czy osiągnięcie celów. W Polsce dopiero od niedawna zaczęto zajmować się przeciwdziałaniem przemocy domowej i niesieniem pomocy jej ofiarom. Niniejszy dokument pn. „Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Ofiar Przemocy Domowej 2022-2026” został opracowany, aby zwiększyć efektywność wysiłków podejmowanych przez lokalne służby społeczne zarówno publiczne jak i niepubliczne, które winny nieść pomoc ofiarom przemocy w rodzinie. Charakterystycznym elementem ich działalności jest rozwój współpracy pomiędzy podmiotami tworzącymi gminny i powiatowy system pomocy i wsparcia. Podkreślić należy, iż bez współdziałania osób, instytucji i organizacji nie będzie możliwe osiągnięcie wspólnego celu i rezultatów programu. Należy również nadmienić, iż aktualny program opracowywany był w warunkach dużej niepewności oraz stresu związanego z wprowadzonym w marcu 2020 roku stanu zagrożenia epidemicznego, a następnie stanu epidemii koronawirusa, który związany jest z izolacją społeczną oraz ograniczeniem działalności gospodarczej, zmniejszeniem zakresu lub całkowitym wyłączeniem funkcjonowania instytucji i zakładów pracy. Trudno dziś prognozować jakie będą skutki izolacji rodzin, pogorszenie sytuacji zawodowej i społecznej, która przyczyniła się do zwolnień pracowników, a co za tym idzie pogłębianiem wewnętrznych problemów z uwagi na konieczność pozostania w domach, które mogą wiązać się z zagrożeniem przemocą lub jej nasileniem. Niezbędne zatem wydaje się tworzenie lokalnych koalicji do przeciwdziałania przemocy domowej, które poprzez swoje działania zwiększą bezpieczeństwo ofiar i rozwiną ich zdolność do samoobrony. Żaden człowiek nie powinien być narażony na przemoc w rodzinie, zatem działania specjalistów, instytucji i organizacji dają szansę stworzenia jednolitej strategii wsparcia oraz podniesienia skuteczności udzielanej pomocy.

1 Podstawa prawna.

Na treść i realizację Programu mają wpływ następujące akty prawne:

1. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. z 1997 r., nr 78, poz. 483 z późn. zm.),
2. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (t.j. Dz. U. z 2021 r., poz. 1249 z późn. zm.),
3. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2010 r., poz. 2268 z późn. zm.),
4. Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks postępowania karnego (t.j. Dz. U. z 2021 r., poz. 534 z późn. zm.),
5. Ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (t.j. Dz. U. z 2020 r., poz. 1359),
6. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2021 r., poz. 1119),
7. Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na rok 2021 (Uchwała Rady Ministrów z dnia 1 lutego 2021 r.),
8. Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 26 listopada 2020 r. w sprawie wydawania nakazu natychmiastowego opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia lub zakazu zbliżania się do mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia (Dz.U. 2020 poz. 2105),
9. Rozporządzenie Ministra Obrony Narodowej z dnia 6 listopada 2020 r. w sprawie wydawania nakazu natychmiastowego opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia lub zakazu zbliżania się do mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia (Dz.U. 2020 poz. 2066),
10. Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 31 marca 2011 r. w sprawie procedury postępowania przy wykonywaniu czynności odebrania dziecka z rodziny (Dz. U. z 2011 nr 81 poz. 448),
11. Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 3 czerwca 2011 r. w sprawie nadzoru i kontroli nad realizacją zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie (Dz.U. z 2011 nr 126 poz. 718),
12. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. w sprawie Procedury Niebieskie Karty oraz wzorów formularzy Niebieska Karta (Dz. U. 2011 nr 209 poz. 1245),
13. Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 11 października 2019 roku w sprawie wzoru

zaświadczenia lekarskiego o przyczynach i rodzajach uszkodzeń ciała związanych z użyciem przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2019 poz. 2080),

14. Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 28 stycznia 2011 roku w sprawie Zespołu Monitorującego do Spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie (Dz. U. z 2011 nr 28 poz. 146),

15. Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 lutego 2011 r. w sprawie standardu podstawowych usług świadczonych przez specjalistyczne ośrodki wsparcia dla ofiar przemocy domowej, kwalifikacji osób zatrudnionych w tych ośrodkach, szczegółowych kierunków prowadzenia oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych wobec osób stosujących przemoc domową oraz kwalifikacji osób prowadzących oddziaływania korekcyjno-edukacyjne (Dz. U. z 2011 nr 50 poz. 259).

2 Charakterystyka zjawiska przemocy domowej.

2.1 Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy domowej.

Polska ustawa o przeciwdziałaniu przemocy domowej weszła w życie z dniem 29 lipca 2005 roku. W preambule ustawodawcy wskazali, że „przemoc narusza podstawowe prawa człowieka, w tym prawo do życia i zdrowia oraz poszanowania godności, a władze publiczne mają obowiązek zapewnienia obywatelom równego traktowania jak i poszanowania ich praw i wolności”. W związku z tym można zauważyć, iż ustawodawca zauważa powagę tego zjawiska oraz istotny wpływ na funkcjonowanie społeczeństwa.

W ustawie (art. 2 pkt 2) ustawodawcy zamieścili definicję przemocy domowej rozumianą jako: „jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodziny, w szczególności narażające na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą”. Kodeks karny definiuje członka rodziny jako „małżonka, wstępnego, zstępnego, rodzeństwo, powinowaty w tej samej linii lub stopniu, osobę pozostająca w stosunku przysposobienia oraz jej małżonek, a także osoba pozostająca we wspólnym pożyciu”. Można uznać, iż zdefiniowane zjawisko jest szerokie, a co za tym idzie może dotyczyć różnych relacji rodzinnych takich jak: przemoc rodziców wobec dzieci, przemoc wobec partnera, przemoc wobec osób starszych i niepełnosprawnych.

Zgodnie z ustawą o przeciwdziałaniu przemocy domowej, instytucje publiczne mają obowiązek udzielić nieodpłatnej pomocy w formie:

- poradnictwa medycznego, psychologicznego, prawnego, socjalnego, zawodowego oraz rodzinnego,
- interwencji kryzysowej i wsparcia,
- ochrony przed dalszym doznawaniem krzywd, poprzez izolacje sprawcy przemocy domowej od ofiary (usunięcie sprawcy z mieszkania oraz zakaz kontaktowania się, zbliżania się do pokrzywdzonych najbliższych),
- zapewnienia osobie doznającej przemocy schronienia w Ośrodku Wsparcia dla ofiar przemocy domowej,
- badania lekarskiego w celu ustalenia przyczyny rodzaju uszkodzeń ciała związanych

- z użyciem przemocy a także wydania zaświadczenia lekarskiego,
- zapewnienia osobie doznającej przemocy domowej, która nie ma tytułu prawnego do zajmowanego wspólnie ze sprawcą przemocy lokalu, pomocy w uzyskaniu mieszkania.

Według przedmiotowej ustawy gmina ma także obowiązek podejmować działania na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej w ramach pracy zespołu interdyscyplinarnego. Tworzą go wójt, burmistrz lub prezydent miasta danej gminy, powołują do tego przedstawiciele jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, gminnej komisji ds. rozwiązywania problemów alkoholowych, policji, oświaty ochrony zdrowia oraz organizacji pozarządowych a także przedstawiciele sądów i prokuratury (kuratorzy sądowi, prokuratorzy) a także innych instytucji, które działają na rzecz przeciwdziałania przemocy. Bardzo ważnym zadaniem zespołów jest diagnozowanie zjawiska przemocy oraz podejmowanie działań zmierzających do zapobiegania przemocy a także interwencji w środowisku, gdzie przemoc już występuje.

2.2 Specyfika zjawiska przemocy

Przemoc ma charakter cykliczny, może trwać nawet kilkanaście lat. Znęcanie się ma tendencję do powtarzania się. Rzadko jest czynem jednorazowym.

Cykl przemocy składa się zwykle z trzech następujących po sobie faz:

1. Faza narastającego napięcia

Tę pierwszą fazę cyklu przemocy charakteryzuje pojawienie się coraz więcej sytuacji konfliktowych oraz wyczuwalny wzrost napięcia w związku. Osoba staje się drażliwa, każdy drobiazg wyprowadza ją z równowagi, jest ciągle spięta i poirytowana, swoje emocje wyładowuje na partnerce/partnerze – może poniżać, krytykować. Sprawia wrażenie, jakby nie panowała nad swoim gniewem. Każdy szczegół jest dobrym pretekstem do wszczęcia konfliktu i awantury. W tej fazie partner może pić więcej alkoholu, przyjmować narkotyki lub inne substancje odurzające.

2. Faza ostrej przemocy

W tej fazie napięcie, które narastało w partnerze znajduje upust. Zachowanie jego staje się bardzo nieprzewidywalne, gwałtowne, często wpada w szał. Wybuchy gniewu mogą wywoływać małe drobiazgi np.: pozostawienie jakiejś rzeczy w danym miejscu, opóźnienie posiłku. Dochodzi do eksplozji zachowań agresywnych, które mogą objawiać się biciem pięściami, przedmiotami (książka, garnek, kabel itp.), kopaniem, grożeniem bronią, duszeniem. Można zaobserwować również silne natężenie agresji słownej.

3. Faza miodowego miesiąca

W momencie, kiedy sprawca wyładował już swoje emocje i wie, że przekroczył różne granice, zmienia się w zupełnie inną osobę. W tej fazie sprawca przemocy zaczyna okazywać skruchę, ciepło i miłość. Przynosi kwiaty, prezenty i zachowuje się tak, jakby przemoc nigdy nie miała miejsca. Dbą o ofiarę, spędza z nią czas i utrzymuje satysfakcjonujące kontakty seksualne, itp. Patrząc z zewnątrz na takie osoby można odnieść wrażenie, że są szczęśliwą, świeżo zakochaną parą. Dzięki takiemu zachowaniu partnera/partnerki, ofiara zaczyna wierzyć, że jednak ukochany się zmienił i naprawdę niedawny akt przemocy był incydentem. Widzi go/ją takiego jakiego chce widzieć, nie jest tylko „agresorem”, lecz udowodnił, że potrafi być miły i dobry. Jeśli wcześniej osoba doznająca przemocy weszła na drogę prawną – złożenie zawiadomienia o popełnieniu przestępstwa, sprawa rozwodowa itp. – w tej fazie może się wycofać z tych działań, wierząc, że sytuacja wróciła do normy i przemoc już nie powróci. Prawdziwym zagrożeniem jakie niesie ze sobą ta faza jest fakt, że przemoc w następnym cyklu jest jeszcze gwałtowniejsza.

2.3 Rodzaje przemocy

Fizyczna - naruszanie nietykalności fizycznej. Przemoc fizyczna jest intencjonalnym zachowaniem powodującym uszkodzenie ciała lub niosącym takie ryzyko, np.: popychanie, szarpanie, ciągnięcie, szturchanie, klepanie, klapsy, ciągnięcie za uszy, włosy, szczypanie,, kopanie, bicie ręką, pięścią, uderzenie w twarz - tzw. "policzek", przypalanie papierosem, duszenie, krępowanie ruchów, itp.;

Psychiczna - naruszenie godności osobistej. Przemoc psychiczna zawiera przymus i groźby np.: obrażanie, wyzywanie, osądzanie, ocenianie, krytykowanie, straszenie, szantażowanie, grożenie, nieliczenie się z uczuciami, krzyczenie, oskarżanie, obwinianie, oczernianie, krzywdzenie zwierząt, czytanie osobistej korespondencji, ujawnianie tajemnic, sekretów, wyśmiewanie, lekceważenie, itp.;

Przemoc psychiczna jest najczęstszą formą przemocy i jest trudna do udowodnienia.

Seksualna - naruszenie intymności. Przemoc seksualna polega na zmuszanie osoby do aktywności seksualnej wbrew jej woli, kontynuowaniu aktywności seksualnej, gdy osoba nie jest w pełni świadoma, bez pytania jej o zgodę lub gdy na skutek zaistniałych warunków obawia się odmówić. Przymus może polegać na bezpośrednim użyciu siły lub emocjonalnym szantażu. Np.: wymuszanie pożycia, obmacywanie, gwałt, zmuszanie do niechcianych praktyk

seksualnych, nieliczenie się z życzeniami partnerki/partnera, komentowanie szczegółów anatomicznych, ocenianie sprawności seksualnej, wyglądu, itp.;

Ekonomiczna - naruszenie własności. Przemoc ekonomiczna wiąże się celowym niszczeniem czyjejs własności, pozbawianiem środków lub stwarzaniem warunków, w których nie są zaspokajane niezbędne dla przeżycia potrzeby. Np.: niszczenie rzeczy, włamanie do zamkniętego osobistego pomieszczenia, kradzież, używanie rzeczy bez pozwolenia, zabieranie pieniędzy, przeglądanie dokumentów, korespondencji, dysponowanie czyjąś własnością, zaciąganie pożyczek "na wspólne konto", sprzedawanie osobistych lub wspólnych rzeczy bez uzgodnienia, zmuszanie do spłacania długów, itp.

Zaniedbanie - naruszenie obowiązku do opieki ze strony osób bliskich. Jest formą przemocy ekonomicznej i oznacza np.: nie dawanie środków na utrzymanie, pozbawianie jedzenia, ubrania, schronienia, brak pomocy w chorobie, nie udzielenie pomocy, uniemożliwianie dostępu do miejsc zaspokojenia podstawowych potrzeb: mieszkania, kuchni, łazienki, łóżka, itp.;

Przemoc w rodzinie charakteryzuje się tym, że:

1. **jest intencjonalna** – przemoc jest zamierzonym działaniem człowieka i ma na celu kontrolowanie i podporządkowanie ofiary;
2. **siły są nierówne** – w relacji jedna ze stron ma przewagę nad drugą; ofiara jest słabsza a sprawca silniejszy;
3. **narusza prawa i dobra osobiste** – sprawca wykorzystuje przewagę siły narusza podstawowe prawa ofiary (np. prawo do nietykalności fizycznej, godności, szacunku itd.);
4. **powoduje cierpienie i ból** – sprawca naraża zdrowie i życie ofiary na poważne szkody; doświadczanie bólu i cierpienia sprawia, że ofiara ma mniejszą zdolność do samoobrony.

2.4 Procedura Niebieskiej Karty – rejestracja zjawiska przemocy

Niebieska Karta to procedura skupiająca wiele czynności w związku z podejrzeniem stosowania przemocy domowej. Istnieje pięć kategorii podmiotów, które mogą wszcząć taką procedurę tj.:

1. Jednostki pomocy społecznej
2. Gminne komisje do spraw rozwiązywania problemów alkoholowych,
3. Policja

4. Placówki oświatowe
5. Placówki ochrony zdrowia

Wszczęcie procedury polega na wypełnieniu formularza Niebieskiej Karty Część A, w przypadku powzięcia, w toku prowadzonych czynności służbowych podejrzenia stosowania przemocy wśród członków danej rodziny. Do założenia „Niebieskiej karty nie jest potrzebna zgoda osoby, co do której występuje podejrzenie, iż jest ofiarą przemocy domowej. Przyspiesza to organizację działań pomocowych.

2.5 Przemoc podczas Pandemii Covid – 19

W roku 2020 cały świat stanął w obliczu nieznanej choroby wywołanej wirusem SARS CoV-2, która zmieniła nasze postrzeganie świata oraz życia. Jest to trudny okres, z którym ludzie w dalszym ciągu muszą się mierzyć. Strach, lęk o życie i zdrowie swoje oraz najbliższych towarzyszył nam cały czas, i towarzyszy aż do dziś. Izolacja, kwarantanna niewątpliwie miała wpływ na nasze zdrowie psychiczne oraz nasze funkcjonowanie rodzinne i społeczne.

Rodziny, które zostały dotknięte przemocą szczególnie w tym okresie są narażone na pogłębienie kryzysu oraz ograniczenie pomocy ze strony instytucji. W obecnej sytuacji ofiara przemocy domowej nie ma dokąd uciec ani gdzie się skryć, a także może mieć ograniczoną drogę poinformowania instytucji pomocowych. Ponad to sytuacja, w której się znajdujemy – izolacja, kwarantanna daje osobom stosującym przemoc dodatkowe narzędzia do kontrolowania swoich ofiar.

Od początku pandemii można było zauważyć niepokojącą tendencję wzrostu przemocy domowej w Polsce, ale także na terenie innych państw. Alarmował o niej Rzecznik Praw Obywatelskich a także organizacje pozarządowe. RPO zaapelował: *"Razem powinniśmy stawić czoło temu problemowi. Mimo zagrożenia musimy pozostać wrażliwi na krzywdę innych. Jeśli Twój dom nie jest bezpieczny i obawiasz się, że Twoi bliscy mogą zrobić Ci krzywdę – zwróć się po pomoc. Przemoc ze strony partnera lub innej bliskiej osoby jest przestępstwem. Nikt nie ma prawa bić, grozić, upokarzać ani w żaden inny sposób naruszać praw drugiego człowieka. Prawo i instytucje państwowe są po to, aby nas chronić."*

W obliczu pandemii, gdzie nasze życie jest zagrożone, nie możemy zapomnieć o ludziach, którzy potrzebują naszej pomocy.

3 Skala problemu zjawiska przemocy w Powiecie Dzierżoniowskim.

W celu właściwego zaplanowania podejmowanych działań konieczne jest zdiagnozowanie i stałe monitorowanie rozmiaru zjawiska przemocy domowej na terenie Powiatu Dzierżoniowskiego.

Oszacowanie skali problemu zjawiska przemocy nie jest zadaniem łatwym. Głównie ze względu na możliwość niedoszacowania osób doświadczających przemocy. Trudno jednoznacznie określić liczbę osób, które dotyka to zjawisko. Osoby dotknięte przemocą z różnych powodów nie chcą lub nie mogą ujawnić swojej sytuacji. m.in. ze strachu przed sprawcą, niskiego poczucia własnej wartości, wyuczonej bezradności, braku zaufania do instytucji pomocowych oraz skutecznego działania wymiaru sprawiedliwości, chęci ochrony sprawców, uzależnienia ekonomicznego od sprawcy a także z poczucia wstydu i obawy przed wykluczeniem społecznym.

Zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej w Powiecie Dzierżoniowskim realizowane są przez Gminne i Miejskie Ośrodki Pomocy Społecznej działające na terenie powiatu, Gminne/Miejskie Komisje Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Placówki oświatowe, Placówki ochrony zdrowia, Komendę Powiatową Policji w Dzierżoniowie, Sąd Rejonowy w Dzierżoniowie, Prokuraturę, samorządy gminne, samorząd powiatowy oraz organizacje pozarządowe.

Poniższa tabela przedstawia liczbę wszczętych procedur Niebieskie Karty przez przedstawicieli uprawnionych podmiotów na przestrzeni lat 2019-2021 (I półrocze). Z danych wynika, iż przeważająca ilość formularzy Niebieska Karta Część A sporządzana jest przez funkcjonariuszy Policji. Najczęściej dokonuje się to podczas przeprowadzanych interwencji domowych.

Tabela 1. Liczba założonych Niebieskich Kart przez uprawnione podmioty.

Instytucje	2019 rok	2020 rok	I półrocze 2021
Policja	165	242	99
OPS	33	32	21
Oświata	22	23	9
GKRPA*	1	0	0
Służba Zdrowia*	0	0	0
OIK (PCPR)	0	3	1
Ogółem	221	300	130

Źródło: opracowanie własne na podstawie zebranych danych z instytucji powiatu dzierzoniowskiego.

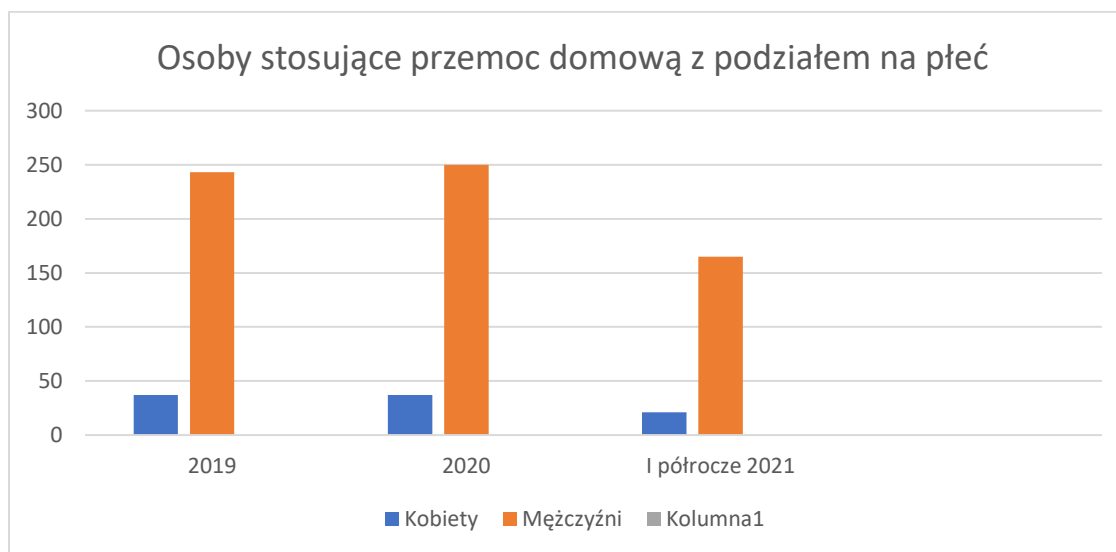
*dane niepełne

Z przedstawionych danych wynika, że w 2020 roku nastąpił wzrost liczby założonych NK. W porównaniu z rokiem 2019 liczba ta była wyższa o 35,7 %, zaś w porównaniu z rokiem 2018 (dane z diagnozy z 13 grudnia 2019 roku) wynika iż nastąpił wzrost o 28,2 %. Można zauważyć, iż ilość NK systematycznie rosła na przestrzeni 3 lat. Przytoczone dane mogą świadczyć o nasileniu zjawiska przemocy domowej w 2020 roku. Przyczyn tego zjawiska można upatrywać w ograniczeniach, mających na celu ochronę zdrowia publicznego w związku z pandemią koronawirusa, która wpłynęła na dynamiczny wzrost statystyk w zakresie nasilenia skali przemocy. Związane jest to z ogólnopolskim lockdownem, co skutkowało izolacją członków rodziny, zawężonymi możliwościami spędzania czasu wolnego, nauką i pracą zdalną, a także czynnikami psychologicznymi – stresem, strachem przed zakażeniem, poczuciem braku kontroli nad sytuacją czy potencjalnym pogorszeniem sytuacji materialnej. Dane zawarte w powyższej tabeli, wskazują na to, iż coraz więcej osób obejmowanych jest procedurą Niebieskiej Karty. Procedura ta pozwala na skuteczniejszą pomoc osobom dotkniętym przemocą.

Jedną z charakterystycznych cech przemocy domowej jest dysproporcja sił - dotyka ona osoby słabsze i bezbronne. Najczęściej są to kobiety, dzieci oraz osoby starsze lub niepełnosprawne. U osób doznających długotrwałej przemocy można wyodrębnić następujące cechy: niska samoocena, bierne mechanizmy radzenia sobie, wysoka zależność od partnerów, izolacja społeczna, podporządkowanie się, irracjonalne sposoby wyjaśnienia zachowań sprawcy, nadużywanie alkoholu i narkotyków.

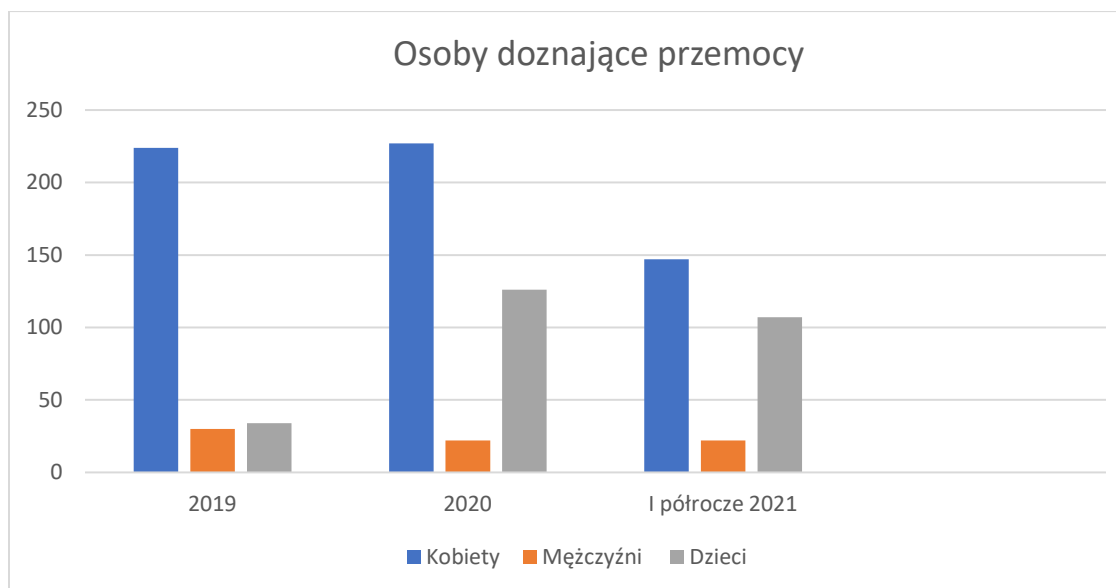
Z analizy danych wynika, że na terenie powiatu dzierzoniowskiego osobami najczęściej doznającymi przemocy są kobiety, natomiast osobami najczęściej stosującymi przemoc - mężczyźni. Poniższe wykresy przedstawiają liczbę osób doznających przemocy oraz liczbę osób stosujących przemoc.

Wykres 1. Osoby stosujące przemoc domową z podziałem na płeć.

Źródło: opracowanie własne na podstawie zebranych danych z instytucji powiatu dzierzoniowskiego.

Wykres 2. Liczba osób doznających przemocy z podziałem na płeć.

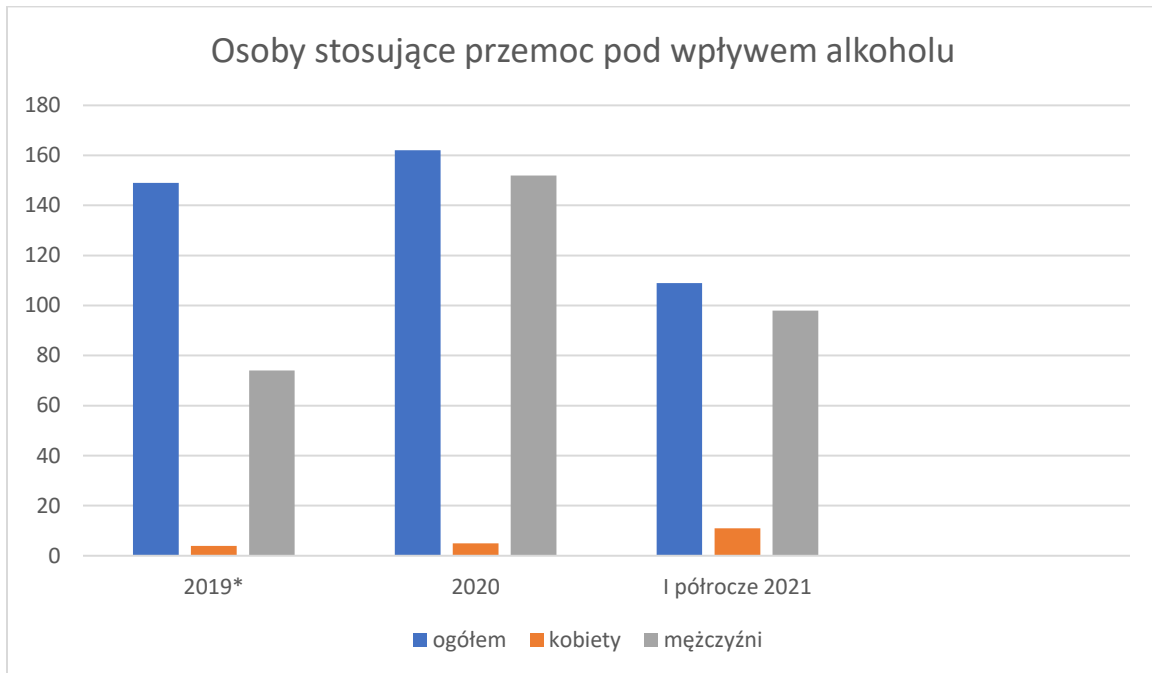
Źródło: opracowanie własne na podstawie zebranych danych z instytucji powiatu dzierzoniowskiego.

Można zauważyć, że w dalszym ciągu częstszymi sprawcami przemocy są mężczyźni. W 2019 roku stanowili oni prawie 86 % wszystkich sprawców przemocy. W roku 2020 wynosili ok. 87%.

Z powyższych danych wynika, że osobami doznającymi przemocy domowej są w przeważającej liczbie kobiety. W roku 2019 stanowiły one 77 % osób dotkniętych zjawiskiem przemocy, w 2020 – 60% , w I półroczu 2021 -53 %. Natomiast zauważa się znaczny wzrost

liczby osób dotkniętych przemocą wśród dzieci. W 2019 stanowiły one 12 %, w 2020 roku odnotować można wzrost liczby w tej grupie do 33%, natomiast w I półroczu 2021 roku jest to już 38%.

Wykres 3. Liczba osób stosujących przemoc domową pod wpływem alkoholu z podziałem na płeć.

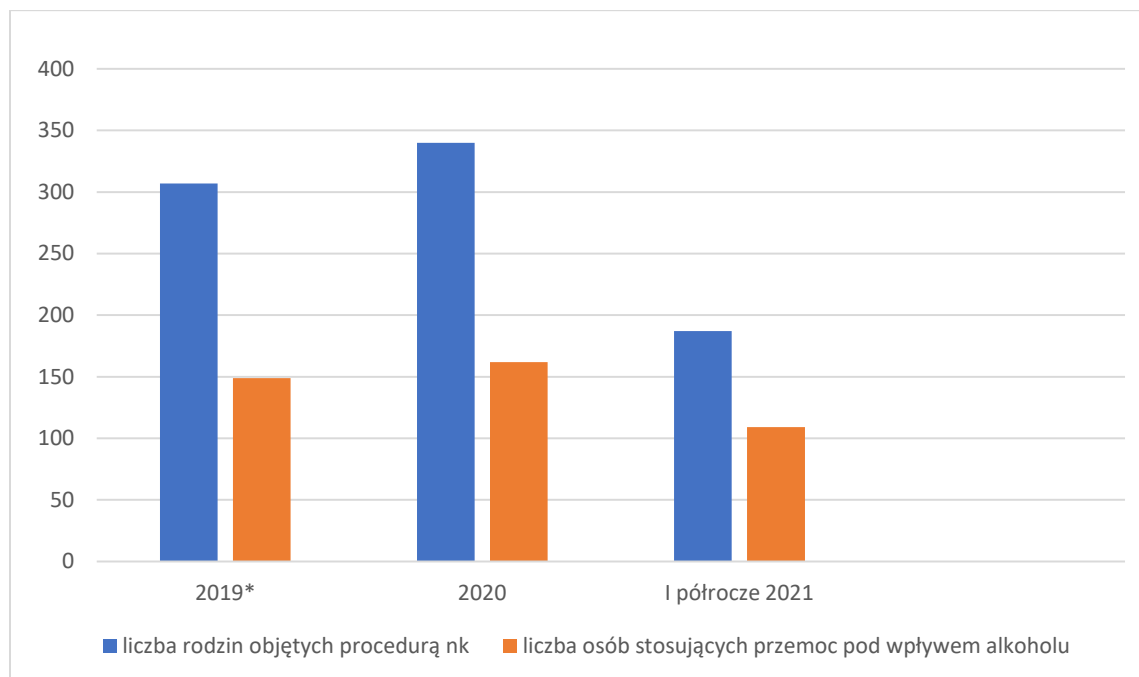

Źródło: opracowanie własne na podstawie zebranych danych z instytucji powiatu dzierzoniowskiego.

*dane niepełne – brak danych z Ośrodka Pomocy Społecznej w Dzierżoniowie

Z wykresu 3. wynika, że zarówno w latach 2019 -2020 oraz I półrocza 2021 osobami które stosowały przemoc w rodzinie pod wpływem alkoholu w większości byli mężczyźni.

Wykres 4. Liczba rodzin objętych procedurą NK oraz liczba sprawców przemocy będących pod wpływem alkoholu.

Źródło: opracowanie własne na podstawie zebranych danych z instytucji powiatu dzierzoniowskiego.

*dane niepełne – brak danych z Ośrodka Pomocy Społecznej w Dzierżoniowie

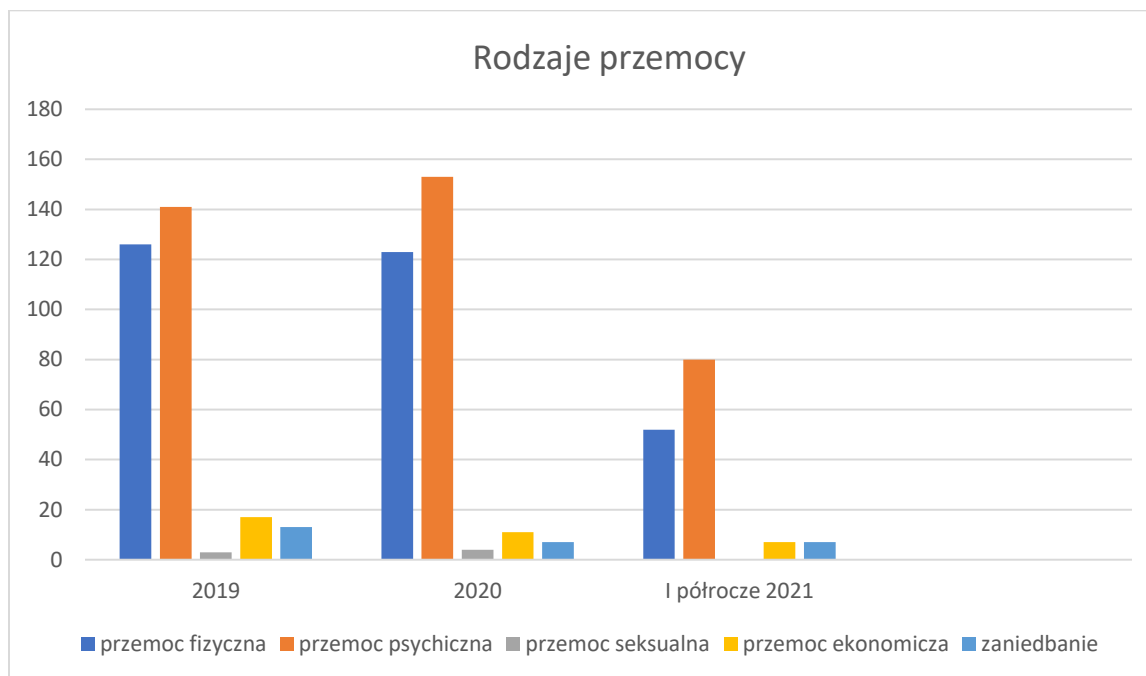
Według statystyk z ośrodków pomocy społecznej działających na terenie powiatu wynika, że średnio w połowie rodzin dotkniętych przemocą występuje problem alkoholowy. W wielu przypadkach stosowanie przemocy związane jest z nietrzeźwością sprawców. Faktem pozostaje, że osoba pod wpływem substancji psychoaktywnych ma osłabioną kontrolę nad zachowaniem, a tym samym dysponuje większą gotowością do reagowania złością, jednak fakt ten nie może zdejmować odpowiedzialności za czyny człowieka. Odpowiedzialność za stosowanie przemocy zawsze leży po stronie osoby, która ją stosuje. Niejednokrotnie osoby stosujące przemoc w ogóle nie podejmują próby kontrolowania zachowań agresywnych, a odpowiedzialność za ich występowanie przerzucają na ofiary lub wykorzystują fakt bycia nietrzeźwym jako usprawiedliwienie swojego zachowania.

Nie należy jednak wiązać stosowania przemocy z nadużywaniem alkoholu, może to być jeden z wielu czynników sprzyjających występowaniu zachowań o charakterze przemocowym.

W poniższym wykresie przedstawione są rodzaje stosowanej przemocy domowej objętych procedurą NK na terenie powiatu dzierzoniowskiego. Można wyróżnić pięć podstawowych rodzajów przemocy domowej: psychiczną, fizyczną, ekonomiczną, seksualną i zaniedbanie. Z danych uzyskanych z ośrodków pomocy społecznej, wynika, że procedura NK

jest najczęściej prowadzona ze względu na podejrzenie stosowania przemocy psychicznej lub fizycznej.

Wykres 5. Rodzaje przemocy domowej w związku z prowadzoną procedurą NK na terenie powiatu dzierzoniowskiego.

Źródło: opracowanie własne na podstawie zebranych danych z instytucji powiatu dzierzoniowskiego.

* dane niepełne – gmina miejska Dzierżoniów nie prowadziła takich statystyk.

Z danych zawartych w poniższej tabeli wynika, iż więcej aktów oskarżenia sporządzanych zostało w związku z popełnieniem przestępstwa uchylania się od płacenia alimentów niż w związku ze zjawiskiem przemocy domowej.

Dane zawarte w tabeli jednoznacznie wskazują, iż osoby pokrzywdzone korzystają z pomocy, w tym Policji, zgłaszają się do jednostek Policji i korzystają z możliwości ukarania sprawcy, a zatem są świadomi swoich praw.

Tabela 2. Liczba postępowań przygotowawczych dotyczących przemocy domowej.

Rodzaj postępowania	Wszczęte			Umorzone			Zakończone sporządzeniem aktu oskarżenia		
	2019	2020	I półrocze 2021	2019	2020	I półrocze	2019	2020	I półrocze
Znęcanie się nad rodziną (art. 207 k.k.)	52	56	35	20	33	17	50	33	14
Ciężki uszczerbek na zdrowiu (art. 156 k.k.)	2	1	1	0	1	0	2	1	0
Zmuszanie (art. 191 k.k.)	4	2	2	2	0	2	4	1	0
Naruszenie czynności narządu ciała lub	13	17	5	2	4	1	13	11	7

rozstrój zdrowia (art. 157 k.k.)									
zgwałcenie (art. 197 k.k.)	4	6	2	4	6	2	0	1	0
Obcowanie płciowe z małoletnim (art. 200 k.k.)	1	4	7	1	3	4	2 (nieletni)	2	2
Rozpijanie małoletniego (art. 208 k.k.)	1	0	0	1	0	0	0	0	0
Uchylenie się od płacenia alimentów (art. 209 k.k.)	211	123	78	67	10	8	143	111	73
Naruszenie nietykalności (art. 271 k.k.)	1	0	0	0	0	0	2	0	0

Źródło: dane przekazane z jednostek KKP w Dzierżoniowie.

Pomoc domowa, w której jest przemoc obliuguje również do prowadzenia działań wobec sprawców. Ta część wsparcia dla rodziny przemocowej jest najtrudniejsza do zrealizowania, bowiem przyznanie się do stosowania przemocy wobec najbliższych osób jest bardzo trudne. W latach 2017-2020 Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie i Ochrony Zdrowia w Dzierżoniowie realizowało program korekcyjno-edukacyjny dla osób stosujących przemoc w rodzinie. Program pełni rolę pomocniczą systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz uzupełnia różne formy interwencji prawnych i administracyjnych podejmowanych wobec sprawców przemocy. Warunkiem koniecznym było uznanie faktu stosowania przemocy w rodzinie przez sprawcę i chęć zmiany. W roku 2021 PCPRiOZ nie prowadziło wyżej wymienionego programu ze względu na małą ilość osób chętnych.

4 Zadania samorządu terytorialnego w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie

Do zadań własnych powiatu należy w szczególności:

1. opracowanie i realizacja Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Ofiar Przemocy Domowej,
2. opracowanie i realizacja programów służących działaniom profilaktycznym mającym na celu udzielenie specjalistycznej pomocy, zwłaszcza w zakresie promowania i wdrożenia prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą domową,
3. zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia,
4. zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach interwencji kryzysowej.

Do zadań z zakresu pomocy społecznej dotyczących przeciwdziałania przemocy domowej realizowanych przez powiat należy również prowadzenie specjalistycznego

poradnictwa oraz ośrodków interwencji kryzysowej. Ośrodki interwencji kryzysowej udzielają pomocy w różnorodnych sytuacjach, od kryzysów normatywnych do ostrych kryzysów sytuacyjnych, takich jak próba samobójcza, śmierć bliskiej osoby czy zdrada. Ośrodki interwencji kryzysowej wykorzystywane są również w przypadku specyficznych zagrożeń, takich jak klęski żywiołowe: trzęsienia ziemi, powódzie.

4.1 Działania Powiatu Dzierżoniowskiego w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Powiat Dzierżoniowski od wielu lat prowadzi działania na rzecz osób doświadczających przemocy o charakterze interwencyjnym, doradczym, wspierającym i terapeutycznym a także działania kierowane do osób stosujących przemoc domowej, w wymiarze interwencyjnym czy edukacyjno-korekcyjny, których celem jest zmiana wzorców zachowań z przemocowych na pozbawione przemocy.

Powiat oferuje wsparcie w formie:

Ośrodka Interwencji Kryzysowej

Celem działalności Ośrodka jest świadczenie specjalistycznego poradnictwa, podejmowanie działań z zakresu interwencji kryzysowej oraz zapewnienie schronienia mieszkańcom Powiatu Dzierżoniowskiego, znajdującym się w sytuacji kryzysowej i mającym trudności w rozwiązywaniu swoich problemów życiowych. Siedzibą Ośrodka Interwencji Kryzysowej jest Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie i Ochrony Zdrowia w Dzierżoniowie, ul. Piastowska 1. Klienci OIK mogą skorzystać z porad specjalistów m.in: interwenta kryzysowego, psychologa, pedagoga, pracownika socjalnego, terapeuty uzależnień, radcy prawnego,

Zaznaczyć należy również, że w ramach Ośrodka Interwencji Kryzysowej od 2020 roku osoby znajdujące się w sytuacji kryzysowej mają możliwość korzystania z mieszkania interwencyjnego działającego przy OIK, które znajduje się w Dzierżoniowie przy ul. Pocztovej 14a/2. Lokal przeznaczony jest dla osób pochodzących z terenu powiatu dzierżoniowskiego, które znalazły się w sytuacji kryzysowej, byli zagrożeni przemocą domową lub zostali ofiarami przemocy domowej

Specjalistycznego poradnictwa psychologicznego/terapii psychologicznej

Specjalistyczne poradnictwo psychologiczne dla osób z powiatu dzierzoniowskiego jest świadczone przez psychologów PCPRiOZ i skierowane do osób i rodzin, które mają trudności lub wykazują potrzebę wsparcia w rozwiązywaniu swoich problemów życiowych. Poradnictwo psychologiczne realizuje się przez procesy diagnozowania, profilaktyki i terapii. Poradnictwo rodzinne obejmuje problemy funkcjonowania rodziny, w tym problemy opieki nad osobą niepełnosprawną, a także terapię rodzinną.

Oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie

Program stanowi program interwencyjny, którego zasadniczym celem jest zatrzymanie przemocy. Osiągnięciu tego celu służy edukacja sprawcy w obszarze przemocy (jej form, dynamiki, źródeł i stereotypów wzmacniających przemoc) oraz korekcja zachowań niepożądanych poprzez dostarczenie i przyswojenie przez sprawcę narzędzi i technik służących powstrzymaniu się przed stosowaniem przemocy.

Naczelnym celem programu jest redukcja zachowań przemocowych u jego uczestników, kształtowanie postaw partnerstwa, szacunku i odpowiedzialności wobec partnera, dzieci, osób starszych i niepełnosprawnych oraz odpowiedzialności za popełnione czyny.

Programu psychologiczno-terapeutycznego dla osób stosujących przemoc w rodzinie

Program ten stanowił uzupełnienie do oddziaływań korekcyjno – edukacyjnych i jest skierowany do osób stosujących przemoc domową, u których została wykazana konieczność realizacji pogłębionych oddziaływań terapeutycznych i/lub psychologicznych, a uczestnictwo w programach korekcyjnych okazało się niemożliwą lub niewystarczającą formą oddziaływań. Uczestnikami Programu mogą być wszystkie osoby bez względu na miejsce zamieszkania, gdyż nie obowiązuje rejonizacja w tym zakresie.

Powiatowego Ośrodka Wsparcia

W roku 2020 rozpoczął swoją działalność **Powiatowy Ośrodek Wsparcia** w Dzierżoniowie, który skoncentrowany jest na wsparcie i pomoc osobom zagrożonym lub doświadczającym przemocy domowej. Ośrodek zapewnia codzienne wsparcie i pomoc specjalistyczną oraz całodobowe schronienie (mieszczące się na ul. Pocztovej 14a/5 w

Dzierżoniowie). Klienci POW mogą skorzystać z poradnictwa specjalistycznego oraz terapii m.in: psychologa, terapeuty uzależnień oraz psychoterapeuty.

Powiatowego programu profilaktycznego w zakresie promowania i wdrażania prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci zagrożonych przemocą domową

Program został opracowany w celu zintensyfikowania działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej. Program służy działaniom profilaktycznym mającym na celu udzielenie specjalistycznej pomocy, podniesienie poziomu wiedzy i świadomości społecznej w zakresie przyczyn i skutków przemocy, wdrożenie prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą, podniesienie kompetencji rodzicielskich oraz poprawę jakości systemu działań profilaktycznych.

4.2 Zasoby instytucjonalne Powiatu

Na terenie Powiatu Dzierżoniowskiego funkcjonuje sieć instytucji zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy domowej. Ponieważ przemoc jest przestępstwem, stosowanie jej wobec osób bliskich powinno być karane, a każdy ma prawo, a nawet obowiązek reagować. W powiecie dzierżoniowskim można uzyskać pomoc oraz wsparcie m. in. w:

- Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie i Ochrony Zdrowia w Dzierżoniowie, ul. Piastowska 1, 58-200 Dzierżoniów
- Powiatowym Ośrodku Wsparcia, ul. Pocztowa 14a/5, 58-200 Dzierżoniów
- Ośrodka Interwencji Kryzysowej przy PCPRiOZ w Dzierżoniowie, ul. Piastowska 1, 58-200 Dzierżoniów
- Sądzie Rejonowym w Dzierżoniowie, ul. Świdnicka 51, 58-200 Dzierżoniów
- Powiatowej Komendzie Policji w Dzierżoniowie, ul. Ząbkowicka 57, 58-200 Dzierżoniowie,
- Zespołach Interdyscyplinarnych funkcjonujących w poszczególnych gminach,
- Gminnych Komisjach Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Jednostkach ochrony zdrowia,
- Organizacjach pozarządowych i Kościołach.
- Prokuraturze Rejonowej w Dzierżoniowie, ul. Rolna 1, 58-200 Dzierżoniów,

- Powiatowej Poradni Psychologiczno -Pedagogiczno w Dzierżoniowie,
- Ośrodkach pomocy społecznej z terenu Powiatu tj.:
 - Ośrodka Pomocy Społecznej w Dzierżoniowie, ul. Szkolna 24, 58-200 Dzierżoniów
 - Ośrodka Pomocy Społecznej w Bielawie, ul. 3 Maja 20, 58-260 Bielawa
 - Ośrodka Pomocy Społecznej w Niemczy, ul. Ogrodowa 1, 58-230 Niemcza,
 - Ośrodka Pomocy Społecznej w Piławie Górnej, ul. Piastowska 69, 58-240 Piława Górna
 - Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Łagiewnikach, ul. Sportowa 9, 58-210 Łagiewniki,
 - Ośrodka Pomocy Społecznej w Pieszycach, ul. M. Kopernika 120, 58-250 Pieszycy
 - Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Dzierżoniowie, ul. Piastowska 1, 58-200 Dzierżoniów,

5 Cele programu

Na podstawie analizy zebranego materiału, jak również diagnozy problemu przemocy domowej na terenie Powiatu Dzierżoniowskiego wyznaczono cel główny Programu a także cele szczegółowe.

Głównym celem programu jest ograniczenie zjawiska przemocy w rodzinie oraz zwiększenie skuteczności prowadzonych działań na rzecz przeciwdziałania przemocy na terenie Powiatu Dzierżoniowskiego.

Cele szczegółowe:

1. Prowadzenie profilaktyki w zakresie przeciwdziałania przemocy, zwiększenie świadomości na temat zjawiska przemocy wśród mieszkańców Powiatu Dzierżoniowskiego
2. Zwiększenie skuteczności działań podejmowanych wobec osób doznających przemocy.
3. Zwiększenie skuteczności działań podejmowanych wobec osób stosujących przemoc.
4. Podniesienie jakości i dostępności świadczonych usług poprzez zwiększanie kompetencji przedstawicieli instytucji i podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
5. Wzmacnianie współpracy z instytucjami działającymi w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej

5.1 Cele i obszary działań.

Cel główny: Ograniczenie zjawiska przemocy w rodzinie oraz zwiększenie skuteczności prowadzonych działań na rzecz przeciwdziałania przemocy na terenie Powiatu Dzierżoniowskiego.			
Cel szczegółowy 1: Prowadzenie profilaktyki w zakresie przeciwdziałania przemocy, zwiększenie świadomości na temat zjawiska przemocy wśród mieszkańców Powiatu Dzierżoniowskiego			
<i>Działania realizowane w ramach celu</i>	<i>Podmioty odpowiedzialne za realizację celów</i>	<i>Termin realizacji</i>	<i>Wskaźniki</i>
1. Prowadzenie kampanii informacyjnych dotyczących przemocy oraz wsparcia oferowanego przez jednostki samorządu terytorialnego (opracowanie i upowszechnianie materiałów informacyjno-edukacyjnych dotyczących przemocy domowej - broszur, ulotek, plakatów itp.).	PCPRiOZ/OIK Ośrodki Pomocy Społecznej, Placówki Oświatowe, Powiatowa Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, Komenda Powiatowa Policji,	2022-2026 praca ciągła	1. Liczba lokalnych kampanii społecznych. 2. Liczba zamieszczonych informacji w mediach, mediach społecznościowych.. 3. Liczba podjętych działań w celu udostępnienia informacji o pomocy.
2. Propagowanie i upowszechnianie ogólnopolskich kampanii profilaktycznych.	PCPRiOZ/OIK POW Ośrodki Pomocy Społecznej, Placówki Oświatowe Powiatowa Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna Ośrodki Pomocy Społecznej, Komenda Powiatowa Policji,	2022-2026 praca ciągła	1. Liczba upowszechnionych kampanii.
3. Opracowanie i realizacja programów służących działaniom charakterze profilaktycznym terapeutycznym, psychologicznym i edukacyjnym dla rodziców mających na celu udzielenie specjalistycznej pomocy, zwłaszcza w zakresie promowania i wdrażania prawidłowych metod wychowawczych	PCPRiOZ Powiatowa Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna Ośrodki Pomocy Społecznej,	2022-2026 praca ciągła	1. Liczba opracowanych programów. 2. Liczba zrealizowanych programów. 3. Liczba uczestników programów.

w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą domową.			
4. Prowadzenie spotkań/ konkursów/ warsztatów grupowych i indywidualnych w obszarze przeciwdziałania przemocy i agresji, głównie dla dzieci i młodzieży, mające na celu promowanie właściwych postaw prorodzinnych i prospołecznych	PCPRiOZ, Placówki Oświatowe, POW, Powiatowa Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, Ośrodki Pomocy Społecznej,	2022-2026 praca ciągła	1. Liczba zrealizowanych programów. 2. Liczba uczestników programów.

Cel główny:			
Ograniczenie zjawiska przemocy w rodzinie oraz zwiększenie skuteczności prowadzonych działań na rzecz przeciwdziałania przemocy na terenie Powiatu Dzierżoniowskiego.			
Cel szczegółowy 2 :Zwiększenie skuteczności działań podejmowanych wobec osób doznających przemocy.			
<i>Działania realizowane w ramach celu</i>	<i>Podmioty odpowiedzialne za realizację celów</i>	<i>Termin realizacji</i>	<i>Wskaźniki</i>
1. Rozwój infrastruktury pomocy instytucjonalnej w przeciwdziałaniu przemocy – utworzenie Domu dla Samotnych Matek z Małoletnimi Dziećmi.	PCPRiOZ, POW	2022-2026	1. Liczba utworzonych placówek w danym roku. 2. Zakres i rodzaj świadczonych usług. 3. Liczba osób korzystających z oferty placówek.
2. Zapewnienie schronienia oraz wsparcia w postaci specjalistycznego poradnictwa (psychologicznego, prawnego, terapeutycznego) osobom doświadczającym przemocy domowej.	PCPRiOZ, Ośrodki Pomocy Społecznej	2022-2026 praca ciągła	1. Liczba osób korzystających z oferty placówek. 2. Liczba osób kierowanych do całodobowych ośrodków przez OPSy. 3. Liczba całodobowych mieszkań interwencyjnych/całodobowych ośrodków na terenie gminy.

3. Prowadzenie grup wsparcia/spotkań edukacyjno – terapeutycznych indywidualnych i grupowych o tematyce zjawiska przemocy w rodzinie kierowanych do osób dotkniętych przemocą domową.	PCPRiOZ, Ośrodki Pomocy Społecznej, POW, Powiatowa Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna,	2022-2026 praca ciągła	1.Liczba uczestników spotkań. 2.Liczba spotkań grupowych. 3.Liczba spotkań indywidualnych.
4. Realizowanie przez instytucje publiczne zajmujące się pomocą osobom dotkniętym przemocą domową wsparcia w formie poradnictwa medycznego, psychologicznego, prawnego, socjalnego, zawodowego i rodzinnego.	PCPRiOZ, OIK, POW, Ośrodki Pomocy Społecznej, Organizacje pozarządowe,	2022-2026 praca ciągła	1.Liczba osób korzystających z poradnictwa medycznego, psychologicznego, prawnego, socjalnego, zawodowego i rodzinnego.
5. Zapewnienie bezpieczeństwa krzywdzonym dzieciom w trybie art. 12a ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej.	PCPRiOZ, Ośrodki Pomocy Społecznej,	2022-2026 praca ciągła	1. Liczba dzieci umieszczonych poza rodziną biologiczną w tym: w rodzinach zastępczych lub placówkach opiekuńczo wychowawczych na podstawie art. 12a ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej.
6. Aktualizowanie bazy danych podmiotów realizujących zadania na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej na stronie internetowej PCPR.	PCPRiOZ	2022-2026 praca ciągła	1. liczba podmiotów realizujących działania na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej.

Cel główny: Ograniczenie zjawiska przemocy w rodzinie oraz zwiększenie skuteczności prowadzonych działań na rzecz przeciwdziałania przemocy na terenie Powiatu Dzierżoniowskiego.			
Cel szczegółowy 3 : Zwiększenie skuteczności działań podejmowanych wobec osób stosujących przemoc domowej.			
<i>Działania realizowane w ramach celu</i>	<i>Podmioty odpowiedzialne za realizację celów</i>	<i>Termin realizacji</i>	<i>Wskaźniki</i>
1. Realizacja programu korekcyjno-educacyjnego dla osób stosujących przemoc domowej oraz monitorowanie zachowań sprawców przemocy po zakończeniu Programu.	PCPRiOZ, Ośrodki Pomocy Społecznej,	2022-2026 praca ciągła	1. Liczba edycji programów korekcyjnoeducacyjnych, 2. Liczba osób uczestniczących w programie,
2. Realizacja programu psychologiczno – terapeutycznego dla osób stosujących przemoc domowej oraz monitorowanie zachowań sprawców przemocy po zakończeniu Programu.	PCPRiOZ, Ośrodki Pomocy Społecznej,	2022-2026 Praca ciągła (w zależności od potrzeb)	1. Liczba edycji programów psychologiczno-terapeutycznych, 2. Liczba osób uczestniczących w programie,
3. Współpraca z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie I Ochrony Zdrowia w Dzierżoniowie w zakresie realizacji Programu Korekcyjno – Edukacyjnego dla Osób Stosujących Przemoc w Rodzinie – kierowanie osób stosujących przemoc do udziału w programie.	Ośrodki Pomocy Społecznej, Komenda Powiatowa Policji, Sąd Rejonowy, Prokuratura, GKRPA,	2022-2026 praca ciągła	1. Liczba osób kierowanych na program korekcyjno-educacyjny,

Cel główny: Ograniczenie zjawiska przemocy w rodzinie oraz zwiększenie skuteczności prowadzonych działań na rzecz przeciwdziałania przemocy na terenie Powiatu Dzierżoniowskiego.			
Cel szczegółowy 4: Podniesienie jakości i dostępności świadczonych usług poprzez zwiększanie kompetencji przedstawicieli instytucji i podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej.			
<i>Działania realizowane w ramach celu</i>	<i>Podmioty odpowiedzialne za realizację celów</i>	<i>Termin realizacji</i>	<i>Wskaźniki</i>
1. Wdrożenie systemu wsparcia dla osób pracujących bezpośrednio z osobami dotkniętymi przemocą domową i z osobami stosującymi przemoc, w formie m.in. superwizji, coachingu, grup wsparcia.	PCPRiOZ, OIK, POW, Ośrodki Pomocy Społecznej, Komenda Powiatowa Policji, Sąd Rejonowy, Prokuratura, Placówki oświatowe, Poradnia Psychologiczno- Pedagogiczna, GKRPA, Ośrodki Zdrowia,	2022-2026 praca ciągła	1. liczba przeprowadzonych szkoleń, superwizji; 2. Liczba pracowników uczestniczących w superwizji, szkoleniach.
2. Udział w szkoleniach, konferencjach z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej.	PCPRiOZ OIK POW Ośrodki Pomocy Społecznej, Komenda Powiatowa Policji, Sąd Rejonowy, Prokuratura, Placówki oświatowe, Poradnia Psychologiczno- Pedagogiczna, GKRPA, Ośrodki Zdrowia	2022-2026 praca ciągła	1. Liczba pracowników uczestniczących w szkoleniach; 2. Liczba odbytych szkoleń,

Cel główny: Ograniczenie zjawiska przemocy w rodzinie oraz zwiększenie skuteczności prowadzonych działań na rzecz przeciwdziałania przemocy na terenie Powiatu Dzierżoniowskiego.			
Cel szczegółowy 5 : Wzmacnianie współpracy z instytucjami działającymi w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej.			
<i>Działania realizowane w ramach celu</i>	<i>Podmioty odpowiedzialne za realizację celów</i>	<i>Termin realizacji</i>	<i>Wskaźniki</i>
1. Organizowanie interdyscyplinarnych spotkań i warsztatów w celu wymiany informacji i podejmowanie wspólnych działań mających na celu przeciwdziałania przemocy domowej.	PCPRiOZ, POW, OIK, POW, Ośrodki Pomocy Społecznej, Komenda Powiatowa Policji, Sąd Rejonowy, Prokuratura, Placówki oświatowe, Poradnia Psychologiczno- Pedagogiczna, GKRPA, Ośrodki Zdrowia,	2022-2026 praca ciągła	1. Liczba zorganizowanych spotkań,

6 Monitorowanie i sprawozdawczość

Monitorowanie realizacji programu będzie odbywać się w oparciu o sprawozdawczość podmiotów zaangażowanych w jego realizację, które będzie obejmowało zakres wykonania poszczególnych zadań przypisanych wszystkim podmiotom odpowiedzialnym za realizację t.j:

- form pomocy udzielanych osobom doświadczającym przemocy domowej (wsparcie psychologiczne, prawne, socjalne, medyczne, zawodowe i rodzinne), oraz zapewnienie miejsc w całodobowych ośrodkach wsparcia oraz ośrodkach interwencji kryzysowej,
- podjętych programów i działań skierowanych do sprawców przemocy domowej, a także liczbę osób skierowanych na programy dla osób stosujących przemoc w rodzinie,
- podjętych działań profilaktycznych i edukacyjnych, mających na celu wzrost świadomości społecznej dotyczącej przemocy domowej,
- form współpracy z instytucjami działającymi na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej.

Sprawozdania z realizacji programu podmioty składają do dnia 31 stycznia każdego roku do Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie i Ochrony Zdrowia w Dzierżoniowie.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie i Ochrony Zdrowia w Dzierżoniowie corocznie będzie przedkładać Radzie Powiatu w Dzierżoniowskiego sprawozdanie z realizacji Programu.

7 Zasady finansowania programu

Program będzie finansowany z budżetu Starostwa Powiatowego, Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie i Ochrony Zdrowia w Dzierżoniowie, Ośrodków Pomocy Społecznej, Powiatowej Komendy Policji, samorządów gminnych, innych jednostek organizacyjnych zaangażowanych w przeciwdziałanie przemocy w rodzinie oraz z dotacji celowych i środków pozabudżetowych pozyskiwanych z innych źródeł.

8 Adresaci Programu

Program skierowany jest do:

1. Mieszkańców Powiatu Dzierżoniowskiego.
2. Osób zagrożonych przemocą domową.
3. Osób doznającym przemocy domowej.
4. Osób stosujących przemoc domową.
5. Świadków przemocy domowej.
6. Służb zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy domowej.

9 Zakończenie

Najczęściej „cichymi” ofiarami przemocy są kobiety. To one, często z uwagi na lęk, poczucie niskiej wartości, odrzucenie, samotność, wstyd, przez długi czas ukrywają stosowanie wobec nich przemocy. Może wynikać to również z wyniesionych z domu rodzinnego wzorców, co wiąże się z dziedziczeniem nieprawidłowych zachowań i postaw.

Szczególnie ważnym aspektem przemocy jest także przemoc wobec małoletnich dzieci. Dzieci bardzo często są ofiarami przemocy, głównie ze względu na swoją bezradność. Wpływa to na depryzację rozwoju emocjonalnego małoletnich oraz rozwoju traumy, co za tym idzie zaburzenie funkcjonowania w życiu dorosłym oraz trudności w budowaniu trwałych, prawidłowych relacji rodzinnych. Możliwe jest także, że dziecko jako ofiara przemocy w późniejszym okresie życia może przerodzić się w sprawcę przemocy w rodzinie, ponieważ czerpie zachowania z modelu rodziny, w której się wychowało.

Przemoc w rodzinie jest problemem niedeterminowanym kontekstem regionalnym, społecznym, materialnym – dotyka ludzi niezależnie od miejsca zamieszkania i statusu społecznego. Jest doświadczeniem traumatycznym, którego skutkiem są zarówno bezpośrednie szkody na zdrowiu psychicznym i fizycznym, jak i poważne, długotrwałe problemy ujawniające się w życiu dorosłym, jako konsekwencje przemocy doświadczanej w dzieciństwie. Destrukcyjna siła zjawiska przemocy niszczy cały system rodzinny, rozsada go od środka, odbiera poczucie bezpieczeństwa oraz możliwość prawidłowego rozwoju najmłodszym członkom rodziny.

Stosowanie przemocy domowej ma swoje konsekwencje i odzwierciedlenie w społeczeństwie i kontaktach międzyludzkich. Przemoc jest zjawiskiem powszechnym oraz wieloaspektowym, niosącym za sobą szereg negatywnych skutków społecznych. Mimo ciągłego pogłębiania wiedzy przez specjalistów na temat zjawiska przemocy, w dalszym ciągu dotyka ona wielu osób. Przede wszystkim jest to zjawisko nieakceptowane społecznie. Zarówno osoby stosujące przemoc jak i ofiary przemocy przejawiają trudności w przyznaniu się, że dotyka ich zjawisko przemocy.

Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Ofiar Przemocy Domowej w Powiecie Dzierżoniowskim na lata 2022-2026 określa wachlarz zaplanowanych działań, których celem będzie zmniejszenie skali zjawiska przemocy oraz stworzenie jednolitego i profesjonalnego systemu pomocy dla osób zagrożonych lub uwikłanych w zjawisko przemocy domowej. Angażuje wiele służb, instytucji, organizacji do odpowiedzialności za ich realizację. Osiągnięcie zawartych w Programie celów przyczyni się do udoskonalenia działań na rzecz przeciwdziałania przemocy i stworzenia modelu współpracy z innymi jednostkami działającymi na rzecz osób będących w kryzysie.

Uzasadnienie

Zgodnie z art. 6 ust. 3 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. 2024 r. poz. 424) do zadań własnych powiatu należy w szczególności opracowanie i realizacja powiatowego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie. Dnia 21 czerwca 2023 r. weszła w życie ustawa z dnia 9 marca 2023 r. o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz niektórych innych ustaw wprowadzająca wiele znaczących zmian, w tym:

- nazwę przemoc w rodzinie zastąpiono nazwą przemoc domowa,
- rozszerzono definicję przemocy, dodając przemoc ekonomiczną i cyberprzemoc,
- wprowadzono zmiany dotyczące kierowania osób stosujących przemoc domową do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych lub psychologiczno-terapeutycznych,
- dookreślono cel realizacji ww. programów oraz wprowadzono nowe obowiązki dla osób kierowanych do uczestnictwa w programach.

W związku z powyższym, istnieje konieczność dostosowania istniejącego dokumentu do aktualnego stanu prawnego.

Przewodniczący
Zarządu Powiatu

Grzegorz Kosowski